

Restaurering av Ålanda ström

Länsstyrelsen i Västra Götaland | 010-22 44 000 | lansstyrelsen.se/vastragotaland

Säveån | Alingsås kommun | HARO 108

Foto: Damm Ålanda ström. Jan Gustafsson

Projektområde

Säveån - ett av Göta älvs många biflöden. Sjön Anten med sina många tillrinningar sammanlänkas med Mjörn via Ålanda ström och rinner vidare mot Göta älv och västerhavet. Den 1,5 km långa strömsträckan mellan sjöarna växlar mellan forsande och strömmande partier förutom den övre delen som är lugnflytande på grund av dämmningspåverkan. Utmed vattendraget dominerar lövskog men som bitvis övergår i mer öppen mark. Vattendraget är främst nedströms dammen i Ålanda rensat och med behov av återställning. I vattensystemet förekommer många fiskarter, bland annat kan nämnas abborre, gädda, gös, öring, lake, mört, nors, siklöja och ål. Nedströms dammen finns fina lek- och uppväxtområden för bland annat sjölevande öringen som med restaurering och utrivning av damm kan öka med betydande areal samtidigt som regleringseffekter upphör.

Anten med uppströms liggande områden har en yta som uppgår till 219 km². Medelvattenföringen är beräknad till 3 m³/s och med en högsta högvattenföring om ca 24 m³/s.

Länsstyrelserna

Höga natur- och kulturvärdena har gjort att vattendraget klassats som riksintresse för natur- och friluftsliv.

Orsak till åtgärder

Vattenförekomsten har en miljö kvalitetsnorm som är god ekologisk status 2021. Statusklassningen är i dag sämre än god. Orsaken till den sämre statusen beror av dammar och annan påverkan som hindrar fiskar och andra vattenlevande djur att vandra i vattensystemet. Åtgärder behövs därmed för att höja statusen och följa miljö kvalitetsnormen.

Prioriterat är därför att utföra restaureringsåtgärder och öka möjligheten att bevara och utveckla miljöerna för hotade och sårbara arter.

Genom nu föreslagna åtgärder bedöms dessutom förutsättningar finnas för etablering av flodpärlmussla på sikt eftersom ett mindre biflöde har bestånd av musslan.

Vad vi vill förbättra

Länsstyrelsen har som mål att återställa Ålanda ström genom att bidra till utrivning av damm samt på sikt även restaurera rensningspåverkade vattenmiljöer. Arbetet kräver hänsyn till de kulturmiljöer som finns och åtgärder genom utrivning av dammen kommer att prövas med stöd i kulturminneslagen (KML). Målet är att förbättra statusen på relevanta parametrar för det morfologiska tillståndet. Vi förväntar oss att åtgärderna skapar bättre livsmiljöer för vattendragslevande arter och på sikt ger en ökad rekrytering av framförallt öring men även andra arter vars livscykel är beroende av naturliga och levande strömsträckor gynnas. De planerade åtgärderna är mycket betydelsefulla i arbetet med att uppnå de miljömål vi har både på nationell och internationell nivå.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Projektet inleds med att underlagsmaterial arbetas fram och som kan ligga till grund för en samrådsprocess där beslut om projektets miljöpåverkan kommer att bedömas. I den fortsatta processen ansöks om tillstånd för utrivning av damm. En utrivning och återställning av dammen ger fri vandringsväg för fisk mellan Anten och Mjörn samtidigt som den totala ytan för reproduktion ökar med ca 0,6 ha. Området mellan damm och sjön Anten, och som kommer att påverkas av utrivningen, har ett varierande djup vilket leder till att vissa delar av vattendraget kommer att vara strömmande/stråkande andra delar djupare och därmed mer stilla vattenmiljö.

Planerad uppföljning

Åtgärderna kommer att följas upp genom besiktning eller biotopkartering där relevanta parametrar noteras. Inom ramen för KML-prövningen kommer dessutom området att karteras i syfte att finna lämningar som behöver dokumenteras. Uppföljning av biologin sker främst genom elfiske. Uppföljning kan möjligen leda till att det konstateras restaureringsbehov även i denna del av vattendraget.

I samverkan med

Projektet genomförs av Sportfiskarna och i samverkan med Länsstyrelsen.